

и стопанката-лахо хващат заедно хляба и който отчупи по-голямо парче, той ще е по-здрав през годината. След това жената чупи по хапка и дава в устата на всеки около трапезата като започва от мъжа си („гледа ги като пиленца“). Бургуджийката откъсва по парче за всяко дете, като отделя първата хапка, която увива и поставя под възлавницата му. При фичерите майката, заедно с децата, държат питата и който отчупи по-голямо парче, той ще е по-здрав и по-берекетлия през новата година. Домакинята при кардарашите предварително подготвя менче с вода, украсено със здравец, а вътре е пръстенът ѝ. С тази вода полива на всеки гостенин да си измие ръцете преди да влезе в къщи. Когато стане полунощ, всички се радват и поздравяват с настъпването на новата година, пожелават си здраве, богатство, пари, късмет (Иванова, Кръстев 2006: 257-260).

Част от обичаите при циганите е и *сурвакането*. Дрянските сурвакници са предварително подготвени и богато украсени с различни атрибути-символи - пуканки, ябълка, чушки, червени конци. „Тракийските“ калайджии и бургуджиите слагат и пендари „да е по-богата годината, сурваканите да бъдат богати“.

Бургуджиите свързват сурвакането с идването на св. Василий. Това обичаят „правене на вода“. Най-късметлията в семейството малко преди полунощ събира житото и ориза от трапезата, слага ги в кърпа, взема сурвакницата и съд за вода и отива при най-близката чешма. Поздравява я с сурвака, като нарича само хубави неща за новата година. Пълни воденици си лицето и ръцете, наричайки за здраве. От този момент той поема ролята на пратеник на св. Василий и като такъв се връща в къщи. С влизането хвърля житото и ориза. Всички събират колкото се може повече – това е късметът, който св. Василий им носи. Сурвакането започва точно в полунощ (Цит. по Колев, Кръстева, Крумова 2003).

Сурвакарчетата във всички цигански/ ромски групи са както момчета, така и момичета. Децата тръгват „на сурви“ или веднага след полунощ (лингурари), или рано сутринта на 14 януари („тракийски“ калайджии, кардараши, демирджии, фичери, лахо).

На 14 януари рано сутринта майката-лахо става рано, топли воденици изкъпва всички деца в къщата. Облича ги в нови дрехи и тръгват да сурвакат. След края на сурвакането, стопанката на дома взема сурвакницата и тропайки с нея по масата, пее на всеки член от семейството. Започва с съпруга си като глава на къщата. Песента е една и съща за всички като сменя само името на човека: